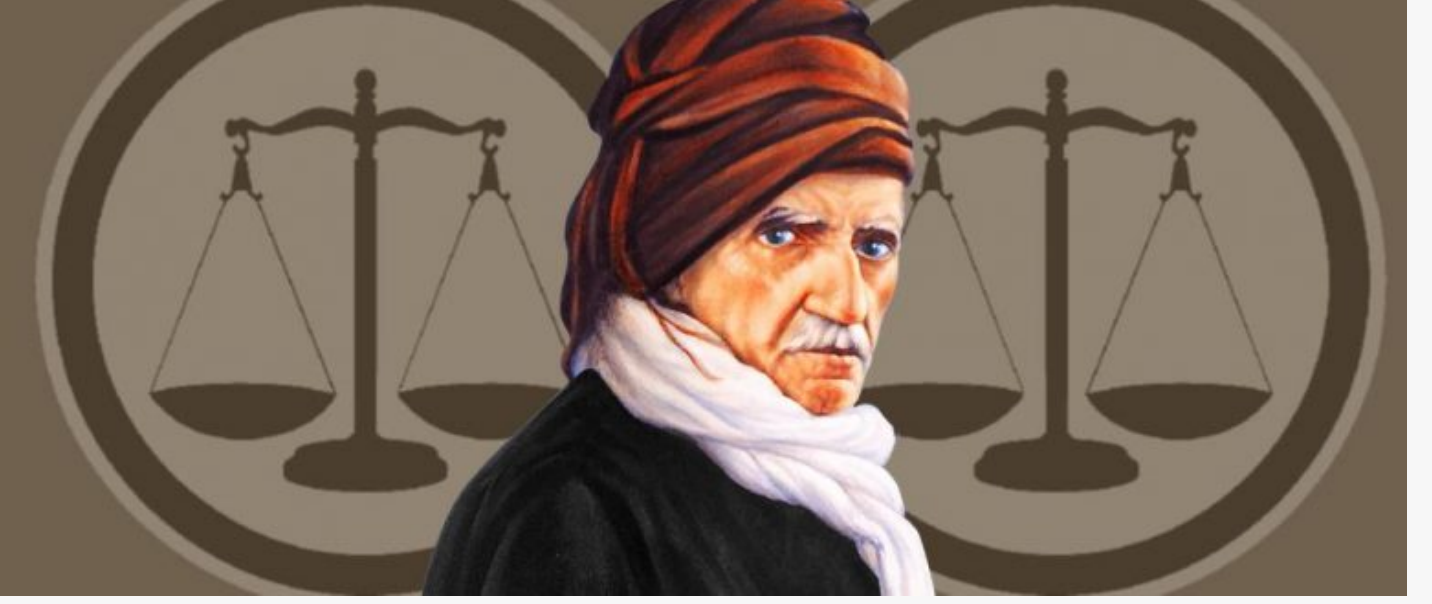

Herkes serbest; Nursi hariç

GÜNÜN TARİHİ: 26 Ekim 1933

Genç Cumhuriyet'in 10. yılı münasebetiyle bir komisyon tarafından hazırlanmış olan "Umumî Af Kânunu", Meclis'in 26 Ekim 1933 tarihli oturumunda aynen kabul edildi.

29 Ekim günü umuma ilân edilen bu genel affın gerekçesi, özetle şu meâlde halka izâh edilmeye çalışıldı: On yıl önce kurulan Cumhuriyet rejimi, artık yerli yerine oturmaya başladı. Bu arada, tehlikeler bertaraf edildi. Haliyle, az zamanda çok büyük işler yapıldı. O halde, genç Cumhuriyetin şerefine bir "umumî af" çıkarılması gerekli görülmüş oldu.

"Genel af"ın yürürlüğe girmesi, yılbaşında, yani 1 Ocak 1934'ten itibaren başlatıldı. O zamanın bürokrasisi yavaş yürüdüğü için, mahkûmların saliverilmesi, hapishanelerin boşaltılması, sürgünlerin serbest bırakılması aylarca devam etti.

Bu zaman zarfında, çok dikkat çekici bir gelişme daha oldu. Herkes serbest bırakılırken veya dilekçe verip aftan yararlanmaya çalışırken, benzer tarzda müracaatın, Barla'da sürgünde bulunan Bediüzzaman Said Nursî tarafından da yapılması bekleniyordu. Ancak, bu beklenti ile ilgili olarak taraflarca herhangi bir hareket görülüyordu. Sessizlik hali 14 Haziran 1934'e kadar da devam etti.

Genel af kanunu üzerinden sekiz ay kadar bir zaman geçmişti ki, aynı kânun maddesiyle bağlantılı olarak yeni bir kânun daha çıkartıldı. Bu kânun maddesinin B bendinde "Türk olmayanlar" ifadesi kullanılarak, bununla doğrudan doğruya Bediüzzaman Said Nursî'nin şahsı yürürlükteki "af kapsamı dışında" tutulmaya çalışıldı. (14 Haziran 1934)

Öyle ki, ona "Said-i Kürdî" şeklinde özel bir kimlik kartı bile düzenlendi. Üstelik, 1935'teki Eskişehir Mahkemesi'nde, kendisi hiç kabullenmediği, hatta şiddetle reddettiği halde, kendisine yine aynı lâkap ile hitap edildi ve maalesef o zât resmen de dışlayıcı tarzda bir muameleye mâruz bırakıldı.

Said Nursî, bu ard niyetli muameleye itiraz ederek mahkeme huzurunda şunu söyler: "Adalet noktasından tarafgirlik fikrini verip, adaletin mahiyetini zulme çeviren, hakkımda sarfedilen bir tâbirdir ki, Isparta'da ve burada bazı isticvablarda ismim Said Nursî iken, her tekrarında 'Said Kürdî' ve 'Bu Kürd' diye beni öyle yâd ediyorlar. Bununla, hem âhîret kardeşlerimin hamiyet-i milliyelerine ilişip aleyhime bir his uyandırmak, hem mahkeme ve adaletin mahiyetine bütün bütün zıd ve muhalif bir cereyan vermektir." (Tarihçe-i Hayatı; 1935 Eskişehir Müdafaası.)

Bu vesileyle birkaç noktaya daha temas edelim:

Kâtillerin, ırz düşmanlarının, kânun kaçaklarının, hatta haksız-hukuksuz idamlardan sâbıkalı meşhûr İstiklâl Mahkemeleri tarafından mahkûm edilen TCF mensupları ile İzmir Sûikastı mahkûmlarının da cezası kaldırılarak affedildiler.

Bir başka nokta da şu: 1 Ocak 1934'ten itibaren tahliye edilen mahkûmların arasında "komünizm faaliyeti"nden dolayı hüküm giymiş mahkûmlar da vardı.

İşte, bütün bunlar gösteriyor ki: Komünistlik dahil, suç işleyen veya suçlu görülenlerin tamamı bir şekilde affedildi; ama, bir kişi istisna tutularak...

Evet, 1934 başında hayata geçirilen 10. Yıl Affından sadece ve sadece bir tek kişi istisna tutuldu: Bediüzzaman Said Nursî...

Sekiz yıldır sürgün hayatına mahkûm edilen Üstad Bediüzzaman, üstelik hiçbir suçu tesbit edilmediği halde serbest bırakılmadı ve memleketine gitmesine müsaade edilmedi. Oysa, aynı tarihlerde sürgün cezasına çarptırılan başka kimseler de vardı. Onların da tamamı affedildi ve ülke içinde serbestçe dolaşmalarına müsaade edildi.

Yani, Üstad Bediüzzaman'ın tâbiriyle "kâbil-i af olmayan" kimseler dahi affedilip serbest bırakıldı.

Ne var ki, sıra Bediüzzaman Said Nursî'ye gelince, devlet ve hükümet yetkilileri yan çizerek, yamukluk yaparak, adâletten büsbütün saparak, onu bütün vatandaşlık haklarından ve medenî hukuktan mahrûm ettiler.

Said Nursî, eskisinden çok daha ağır baskılara mâruz kaldı. Serbest bırakmak bir yana, aynı yılın ortalarında Barla'dan Isparta'ya yine menfî olarak gönderildi. Dahası, Isparta'da da rahat bırakılmadı. Daimî takip ve tarassut altında tutuldu: "Kiminle görüşüyor? Kiminle mektuplaşıyor? Niçin kırlara çıkıyor?" gibi bahanelerle sorguya çekildi. Nihayet, 115 talebesiyle birlikte Eskişehir Mahkemesi'ne sevk edildi. 11 ay sonra Eskişehir Hapsi'nden tahliye edilen Üstad Bediüzzaman, yine serbest bırakılmadı ve 8 yıl sürecek yeni bir sürgün diyârı olarak Kastamonu'ya gönderildi.

Velhasıl, bütün ömrü hapis, tarassut, sürgün ve zindanlarda geçti.